Ч. 135. Львів. Вторник дня 17. (30.) червня 1903. Річник VII.

РУСЛАН

»Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.« — З Руслановых псальмів М. Шашкевича.

Передплата на »РУСЛАНА« виносить:

в Австриї:
на цілий рік . . . . 20 кор.
на пів року . . . . 10 кор.
на чверть року . . . 5 кор.
на місяць . . . . 1·70 кор.

За границею:
на цілий рік . . 16 рублів або 36 франків
на пів року . . 8 рублів або 18 франків

Поодиноке число по 16 сот.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских сьвят о 5½ год. пополудни.

Редакция, адміністрация і експедиция »Руслана« під ч. 1. **пл. Домбровского (Хорунщини).** Експедиция місцева в Агенциї Соколовского в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Рекламациї неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по цїнї 20 с. від стрічки, а в »Надісланім« 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 с. від стрічки.

Нове угорске міністерство і єго проґрама.

(Х) Бувший хорвацкий бан ґр. Куен-Гедерварі зложив уже нове міністерство, яке сегодня представить ся угорскому соймови. Тим способом закінчило ся там міністерске пересиленє, але не можна сего сказати про пересиленє політичне. Міністер-президент Куен задержує також теку міністерства внутрішних справ, а тимчасово буде полагоджувати також справи міністерства королївского двору. Міністерство скарбу обняв знов Люкач, ісповідань і просьвіти Власич, рільництва Дарані, судівництва Пльос, торговлї Лянґ, гонведів ґенерал-майор Кольошварі, міністерство Хорвациї Томасич. Отже окрім міністерства гонведів і міністерства Хорвациї ті самі, які засїдали міністерскі фотелї з Сельом. Тим способом поодинокі ґрупи лїберального сторонництва які ішли з собою на взаводи в боротьбі підчас міністерского пересиленя, вийшли з порожними руками, а навіть при обсадї новими особами не узглядниз Куен анї одного домаганя лїбералів. Се пораженє приняли угорскі лїберали доволї байдужо і з резиґнациєю і угнули ся перед довершеною подією. Зате Кошутівцї підняли гогову і виступили з побідним оповіщенєм до угорского народу. Кошут величає ся, що вспів повалити військову предлогу і заповідає, що лише тимчасово зміняє тактику, щоби полагодити економічні справи в соймі, а відтак дальше вести буде боротьбу, поки не осягне признаня національних прав в армії, так щоби мадярска мова і емблєми угорскої держави одержали приналежне на основі законів місце, та щоби військова служба була скорочена на два роки.

Франц Кошут, син мадярского ворохобника і диктатора Ляйоша, накинув отже свою волю соймовій більшости, а найскрайнїйший Кошутовець, Барабаш, міг голосно кликнути в соймі: »ми побідили на всїх точках!« Знаменною для розвитку політичних подій в Угорщинї є проява, що з проголошенєм сего побідного оклику Кошутівцїв уступив міністер гонведів Феєрварі і не хотїв уже війти в склад нового міністерства, той сьміливий борець за єдність армії і ненарушимість дуалїзму, позаяк не хотїв угнути ся так, як се вчинило лїберальне сторонництво, не хотїв переживати парляментарного Віляґошу, який постиг соймову більшість. Що Кошут скаже устами міністра-президента Куена, се буде приневолена приняти парляментарна більшість, позаяк тепер Кошут має великий голос.

Нове міністерство витичило собі проґраму парляментарної працї, а від сего буде зависима також дальша робота в австрийскій радї державній. Передовсїм стягне оно з дневної черги справозданє Селя про stan ex lex, щоби перервати дальшу розправу над сим предметом, а позаяк рівночасно приймає яко свої предлоги внесеня міністерства Селя, отже передовсїм почне ся розправа над буджетовою провізориєю, яка протягне ся три або чотири днї. Відтак має бути ухвалена предлога військова (в обмеженім видї) протягом трох або чотирох днїв, а також справа квоти буде ухвалена, зглядно принята до відомости. Наколи угорске міністерство буде осьвідомлене, що австрийска рада державна прийме ся за ухваленє митової тарифи, тодї й угорский сойм возьме ся за ухваленє і має її полагодити в двох тижнях. Решта місяця липня має бути присьвячена иншим дрібним справам, а відтак відрочив би ся угорский сойм на серпень і зібрав би ся в вересни для ухвали буджету за 1903 і 1904 р. В осени мали би також бути ухвалені торговельні договори передовсїм з Італією (котрий виповіджено) а також новий військовий закон на 10 лїт.

До сеї проґрами працї мусить примінити ся і австрийске правительство і не є виключена можливість, що державна рада збере ся в половинї липня, але др. Кербер мусїв би наперед забезпечити ся, що Чехи не загамують цїлої машини. Справа полагоди нїмецко-ческого питаня набирає отже в тій хвилї знов первородного значіня.

Круті дороги.

Недавно тому опублїкувало »Дїло« статю під заголовком: »Осторога!«, яку сконфіскувала прокураторня, а тепер подає єї, після інтерпеляциї д-ра Коса в парляментї. Вістка яку подає ся »Осторога« є також погана і не людска, що прямо не хоче ся вірити, що можуть найти ся такі політики, що посьміли би кувати такі злочинні інтриґи.

»З ріжних сторін краю, — доносить »Дїло« — від певних і достовірних наших людий дістаємо від кількох днїв донесеня, що серед східно-галицкого мужицкого і маломіщаньского населеня крутять ся якісь незвісні індівідуа й намавляють темну масу до різнї Жидів. Хто саме є ті неясні одиниці, як они звуть ся, й звідки походять — сего наші інформатори не можуть нам подати, бо — сказано — є се люди незвісні, і як з оповіданя селян, що їх бачили і чули їх аґітациї, можна вивідати ся, се люди захожі, чужі і не Русини, бо навіть по руски не вміють, а говорять — як нам з окрема доносять з Коломийщини — з польска ломаною рущиною. Швендають ся они серед народу — як се сконстатовано в Рогатинщинї і Коломийщинї — головно по ярмарках, відпустах і т. п. і там ведуть безкарно свою злочинну роботу, та граючи на некультурних расових упередженях і на релїґійнім фанатизмі темної маси, розбурхують дикі інстинкти і прямо взивають до нападу на Жидів.

»Якась незвісна, хоч легко догадати ся, яка саме рука заходить ся отже у нас, щоби викликати кріваву антижидівску гецу. У східній Галичинї, де тепер кипить заїла національна і социяльна борба між рускою масою а польскими верховодами, як-раз на теренї минувшорічного страйкового руху, підготовлює ся повторенє того самого, чого видовищем була перед 5 роками західна Галичина. На недовгий час перед західно-галицким погромом Жидів — ґраф Лев Пінїньский щойно настав тодї намісником — писав станчиківский »Czas«, що найлїпшим антидотум на революцийну аґітацию в масах є антисемітизм, а небавом потім підбурений незвісними і, на превелике диво, невловимими аґітаторами, а навіть друкованими брошурками, Мазур і польский Підгірянин кинув ся на Жидів і на їх майно, за чим пішов виїмковий стан, наглі суди, урядованє ката в Новім Санчи і — по завішеню всїх горожаньских свобід в більше нїж 20 повітах західної Галичини — здавленє людового опозицийного руху на Мазурах, а скріпленє позициї правлячої партиї. Згадуючи про се в огляді дїяльности ґр. Пінїньского, як-раз вчерашна Gazeta Narodowa підносить з признанєм, що одною з найбільших єго заслуг є »успокоєнє західної части краю«, де передше бували социялїсти, стояловцї і людовцї.

»А тепер, коли масове движенє обхопило східну Галичину, коли в воздусї висить мара рільничого страйку — як-раз, коли під »кавками« обіймає урядованє ґр. Андрій Потоцкий — те саме підготовлює ся і в східній Галичинї. Комусь — видко — залежить, і то дуже залежить на тім, щоби руску селяньску масу пхнути до ексцесів, до антижидівскої гецї«.

Сю вістку занотувала польска праса, відсуваючи від себе з обуренєм таке підозрінє, та представляючи цїлу річ як злобну видумку »Дїла«; жидівска-ж праса приняла справу поважно і звернула увагу своїх співісповідників на грозячу їм небезпечність. Не маючи на разї жадних даних задля осуду тих поголосок, реґіструємо їх з дневникарского обовязку.

Социялїзм, етика і полїтика.

під розвагу »СТАРШИМ і МОЛОДШИМ« подав

Др. Іван Копач.

11)

(Дальше).

Но і якже презентує ся сей орґан »Іскра« по тих високопарних заявах? — Для приміру даю огляд оказового тобто, як звісно, »парадного« першого числа. Насамперед іде статя п. з. »Самоосьвіта«, котра не признає ґімназияльному плянови наук жадної вартости, бо »усї школи, від найнизших до найвисших (sic!) носять на собі пятно пануючої у нас бюрократичної системи«; за те є contrario очивидно цїле спасенє бачить в лєктурі заказаних книжок. Та цїкаве те, що бідна статя при такім змістї аж кишить ріжними язиковими і друкарскими похибками. От возьмім прим. стор. 5. Ту читаємо такі цьвіти: »Печатлива (sic!) о добро своїх питомцїв наша педаґоґія«; »посередня заборона читаня є тяжша до переведеня, не меньше однаковож істнує її воля« (чия?); »не зкривали ся«; »Настілки латини і греки... наскільки вона потрібна... Історії настільки, щоб вона не могла показати поза полїтикою царів та полководцїв справжньої (sic!) історії людства« і т. п. Як бачимо, се як-раз добра »інструкция« для учеників низшої ґімназиї!

Потім ідуть дві статї зовсїм сконфісковані. Дальше слїдують три дописи: з Самбора, зі Станиславова і Коломиї. Для показу широкого їх сьвітогляду наводжу допись з Коломиї дословно і в цїлости: »Недавно тому вичитав я в »Dziennik-y polsk-ім, мовби то серед нас виростали молоді Ґонти та Залїзняки, самі радикали та социялїсти, гайдамаки, що бунтують народ по селах до бунту

і т. п. теревені. Прочитавши сї сплетнї, стало менї жалко бідного »Dziennik-a« з його хорим кореспондентом. Бо щоб добачити у наших боязливих Товаришів, яких наші українські педаґоґи так і перестерігають перед національною нетерпимостю і ворожнечею (забувають сердеги, що де иньше (sic!) треба звертати »казаня« на тему національного шовінїзму), щоб у сих товаришів, кажу, добачити »widmo« радикалїзму чи соціялїзму, або навіть аґітациї по селах — треба дійсно попасти в галюцинацию. Можнаб собі лишень бажати, щоби ученики збудились зі свого сну та взялись до якоїсь роботи, але в теперішних відносинах на се якось не заносить ся«. Прошу завважати, що ту за богацтво гадок, що за стиль (прим. »прочитавши сї сплетнї, стало менї жалко«), що за консеквенция в правописи (соціялїсти, соціялїзму; але: аґітациї, галюцинацию і т. п.) — все якби виковане для висшої самоосьвіти молодших пп. Товаришів і Товаришок супротив безглуздої офіцияльної шкільної науки!

Відтак іде „Індийска леґенда“ — перевід, але згадайте, з якого язика. Не з нїмецкого нї, анї з французкого, йно з польского, котрий і так кождий ученик середних шкіл у нас розуміє. Тай певно волїв би прочитати собі ту, впрочім гарну леґенду, в польскім язицї нїж в такім нужденнім переводї, як ту. Прошу порівнати хоч отсї фрази (живцем польскі): »величю своєї молитви взивав Маґадеви« (nom sing. бог Маґадева!); »цїла природа перед уданєм ся на спочинок творила чудовий, маєстатичний гимн“; »на лици його виднїв тихий сум«; „чудово зеленили ся смараґдові луги“; „Ах, справдї, то є рай! — закликав в захватї Таґарната“; „обоятний камінь“ і т. п.

Відділ „Вісти“, розуміє ся, стоїть на відповідній до вступних статий висотї. А „Бібліоґрафія“ оголошує, зглядно поручає абонентам черновецке видавництво „Наука і Розвага“, „Бібліотеку для суспільних наук“, „Promień“ і Козловского „Klasyfikacya umiejętności“. Перші три видавництва — то, о скілько міркую, „з нашої парафії“, а Козловского сумнїваю ся, чи котрий абонент „Іскри“ схоче або зможе читати. На що єму читати Козловского, коли він і без того може писати статї до орґану самоосьвіти? Прецїнь же в 2 і 3. числї „Іскри“ тов. Р. К. без жадної лїтератури одним ґенїяльним замахом пера розвязує таку трудну справу соціольоґічну як „Еґоїзм народний в сьвітлї етики“. А віщий дух єго не лише знає те, що буде, але й те, що було. Бо от послухайте: „В давних часах, коли іменно громади людий не витворили були єще ріжницї клясової, кождий член одної громади ненавидїв кождого члена не своєї громади. Поневолені громади були тогди справдї поневолені цїлими громадами, цїлими нациями. — Інакше уложили ся відносини з хвилею, коли в громадах, в нациях виступають кляси, коли кожда нация має своїх гнобителїв і пригноблених“. — Не правда-ж, як ту все математично ясне? То й по що-ж ще що читати понадто? — Та менї якось дуже хотїло-б ся спитати тов. Р. К., відки то він усе те знає? Тай коли то було те перше, а коли настало друге? Та й чому то наступила та зміна? і т. п. Бо инакше може вже навіть і неодин ученик низшої ґімназиї не схоче вірити в такі байки так от на само слово орґану самоосьвіти. І вийшовби лише чистий, щирий сьміх з такої роботи, колиб вона при тім не витискала й гіркі сльози не лиш многим родичам і учителям, але навіть скорше чи пізнїйше й самим щиро віруючим недосьвідним ученикам, а тим самим і цїлій нашій, і так вже аж надто убогій суспільности!

(Дальше буде).

Прогулька Соколів в надвірнянські гори.

Прогулька »Сокола« в гори, зорґанїзована в часї Зелених сьвят, повела ся була на причуд гарно. Учасників було поверх 50 осіб в тім 18 пань. Першого дня, в недїлю приїхали прогульковцї в полудне до Яремча, де зложивши свої річи на фіру, вирушили під проводом проф. д-ра М. Коцюби пішки до Микуличина. По дорозї задержувались всї при нагромаджених там природою чарівних видах, а проф. др. Коцюба пояснював всїм наукове значінє оглядaних явищ. Надзвичайне вражінє викликав луковий міст на Прутї, збудований з карпатского пісківця. Розпятє середного луку того велита є таке кольосальне, що попід него цїлий ратуш львівский міг би вигідно переїхати. При водопадї Прута — який мимохід сказавши, камера цїлковито знищила — мож було видїти не тільки пречудову гру хвиль і крапель води під сонце, але також докладно пізнати карпатску формацию верств камінних. Так само камінь Довбуша, що здаєсь туй-туй упаде і своїм величавим тягаром придавить сьмілого туриста, а вкінци високий, хоть скупий в воду водопад Капливець одушевляли видцїв тим більше, що всї ті чудеса природи находять ся в нашім рускім краю, в наших руских горах, де, здає ся, ще не загиб дух волї і свободи. В Микуличинї всїли всї назад до поїзду зелїзничого і серед сьміху і веселої розмови вирушено через тунелї і межи неботичні гори до Ворохти.

Тут в двірку п. Перкатюка стали наші »Соколи« кватирою і казали подати замовлену наперед вечеру. Перед вечерою забрав слово предсїдатель сокільскої комісиї туристичної, проф. др. Коцюба і звертаючи ся до присутних, зазначив незрівнану красу нашого краю, завізвав їх до ширеня помежи знакомими охоти до пізнаня своєї вітчини, щоби тим способом піднести ще ту високу любов до свого краю, якою ми Русини від непамятних часів все ся визначали. Грімкі оплески дали бесїдникови нагоду пізнати однодушність слухачів з єго поглядами, почім серед вечеряючих запанувала весела розмова, переплїтана гарним сьпівом »Соколів«. По вечери панї удали ся до приготованих для них кімнат, а мущини пішли ночувати покотом на мягонькім і пахучім сїнци. Довго ще межи ними вели ся веселі розговори, аж на розказ провідника утихомирило ся все і соколики заснули глубоко серед сьвіжого воздуха і лагідного шелесту вільного вітру зелених гір.

Рано в понедїлок несподївана подія станула на перепонї в прогульцї на Хомяк. Показало ся іменно, що збиточний дух гір завидував прогульковцям відкрити всї чари гірских видів. В ночи упав дощ і хотяй на рано була вже назад погода, то мимо того дороги і стежки всї розмокли так, що лїзти на Хомяк показало ся неможливим.

По короткій нарадї порішив проф. др. Коцюба змінити проґраму і перейти з всїма учасниками угорску границю та відвідати в Ясени (Керешмезе) наших братів Русинів, живучих в краях корони св. Стефана.

Всї приняли пропозицию і рушили пішки з Ворохти до Воронянки, роблячи при тім прекрасну туру серед дійсних чудів природи. Веселість і сьпіви »Соколів«, звиджуючих рідні гори по раз перший у спільній прогульцї, принадили мабуть з високого гнїзда короля гір, ширококрилого орла, який маєстатично зніс ся понад верхи і уносячись над прогульковцями, немов заохочував їх за собою до лету в країну свободи.

В Воронянцї всїли всї до поїзду і рушили до Ясеня. Молодші і сильнїйші висїли вже на слїдуючій стациї і під проводом проф. д-ра О. Колесси рушили піхотою, а прочі поїхали дальше до Ясеня. Ту зійшли ся всї назад разом і

Родинне житє.

(Гадки проф. д-ра Фрідріха Паульзена).

Під розвагу руским „соколикам і паннам“

10) подав

Др. ІВАН КОПАЧ.

8. Розвід.

Ізза подібних мотивів відобрало законодавство також розвязанє подружа самоволї одиниць. Подруже є по своїй істотї чи там по своїй ідеї доживотною звязею, а не відносинами на якийсь час. Сукцесивна поліґамія була-б ще гірша як рівночасна, вона була-б знищенєм навіть самої ідеї родини. Так відносини подругів до себе, як і відносини між дїтьми а родичами вимагають доживотного треваня подружа. Повне довірє, повне взаїмне віддане, повна спільність житєва подругів є можлива лиш під тим услівєм. А для дїтий розвязанє подружа, з котрого вони вийшли, є знищенєм ґрунту, на котрім має вирости їх моральне єство; се значить для них подекуди стільки, що відобранє їм прав звязаних з правним походженєм. Через те, що закон не знає жадної иншої форми подружної як лиш подруже на цїле житє, а надто відбирає право розводу самоволї подругів, через те саме вже робить істоту подружа законною нормою.

Та і проти того підносять нинї закиди зі становища індивідуалїзму і поступовости. Кажуть: Коли подруже є умовою, котрої заключенє зависить від волї одиниць, то й розвязанє єго повинно бути полишене свобідному порозуміню обох інтересованих сторін; се несправедливо, дві особи примусом держати в подружу, як вони обі продовженя тої звязи не бажають більше, або навіть єї не зносять. Подруже є сьвяте виключно лиш через любов; подруже без любови не є зовсїм сьвяте, противно є безбожною і погубною брехнею. Се тема, яку драматурґи песимізму послїдними часами дуже радо обробляють. Позитивне доповненє до того дають пророки нового строю суспільного, протиставлячи »вільну любов« старому »примусовому подружу« яко ідеал будучности. Стара форма подружна, кажуть, стратила своє оправданє, єсли коли яке мала. Подруже серед посїдаючих кляс стало ся товарискою або торговельною спекуляциєю, стало ся одною з форм асоциациї капіталів; а серед робітників воно зникло через знищенє осібних єдиничних господарств серед великомійского житя. За знищенєм самої річи піде й знесенє правної форми подружа, а на єї місце прийде не вязана жадним часом свобідна любов, котра властиво вже й тепер істнує, та побіч одиноко законом допущеної форми доживотного подружа уважає ся, а через те й стає чимось згірдним. Та вона стратить сей характер, як лише закон і обичай признають єї нормальною формою.

Признаю ся, що на мене не роблять великого вражіня анї захвалюваня вільної любови, анї лаяня істнуючого подружа. Що правда, сего не можна не видїти, що сучасний розвій суспільности веде за собою грізні наслїдки для житя подружного. Але я не виджу способу, якби їх можна здержати знесенєм правної форми подружної, хиба би так, якби хтось зі сьвіта хотїв усунути крадїж через знесенє приватної власности. Ту задачею роботи суспільної мусить бути радше те, щоб і масам великоміского робітничого населеня назад привернути можність правдиво родинного житя. — Щож до подруж в так зв. »лїпшім товаристві«, в осудах якого я заводовими социялїстичними обвинителями нинїшної суспільности перегонюють ся новомодні поети й лїтерати, яких як-раз се »лїпше товариство« читає — то просив би я не онтих обвинителїв, лиш їх надто легковірних слухачів, щоб прецїнь і ту раз здобули ся на відвагу і почали сумнївати ся. Певна річ, подружа без любови, котрі держать ся лиш силою обичаю, конвенансу, порядку правного, не є рідкі; при неоднім може й з самого початку була сваxою штука рахованя. Та кілько їх, то, поки нема статистики добрих і злих подруж, подруж з любови і з інтересу, поти кождий здогад основує ся на субєктивній оцїнцї. Я признаю ся, що маю деякі сумнїви що до оцїнки обвинувачів суспільности і авторів подружних драм; першим унеможливляє обєктивну оцїнку заводовий наклін до видженя всего в чорних красках, другим гоненє за пікантними конфлїктами; добре подруже не дає прецїнь материялу і на найменшу драму. А сей факт, що траґедиї з житя подружного тїшать ся великим поводженєм, говорить радше, як менї здає ся, проти їх численности чим за їх численностию в дїйсности; колиб подружа приглядачів були такі як виведені на сценї, тодї вони певно обурювали би ся на твір і узнали-б єго зовсїм похибним і неправдивим; в хатї висїльника не сьміє нїхто говорити про стричок. Отже я думаю, що нема жадної причини так дуже зле думати про дїйсне сучасне подруже; є добрі і щасливі подружа, і ті мабуть справдї не дуже численні; є злі і нещасливі, і ті мабуть численнїйші; та вкінци є й середні подружа, котрі держать ся призвичаєнєм, спільним інтересом, трошки привязанєм, а трошки примусом, і тих буде певно переважне число.

Супроти того, що правда, треба признати, що через правну форму подружну одиниця ча-

по огляненю міста, засїли до спільного обіду. Деякі прогульковцї навязали з місцевими гуцулами розмову, з якої показало ся, що Ясень, се осада чисто руска, має 7 церквей і що сьвященики місцеві таки Русини, які однак певне для зазначеня своєї рускої народности, говорять між собою по... мадярски. Деякі з присутних гуцулів, з котрих один є навіть членом »Просьвіти« у Львові, просили за посередництвом прогульковцїв своїх земляків в Галичинї, щоб не дали їм погибати в мадярскій неволи. Однак більша часть їх не знає навіть о тім, що они є Русини.

Вкінци надійшов час, що треба було попращатись з горами і рушити домів. Підчас пращаня деяких товаришів з Коломиї, Станиславова, Букачовець і инших місцевостий, замітне було зворушенє і жаль розлучаючих ся, за гарними минулими хвилями, на які знов якийсь час треба буде чекати, доки лучить ся нагода, знова зійти ся у такім сердечнім гуртї. Неодному прийшло навіть на гадку питанє, чи взагалї можливо є зібрати яким иншим способом ті всї особи разом, як отсе они при нагодї спільно переведених поетичних та веселих двох днїв, заключили між собою сердечні звязи приязни?

До знаменитої удачі прогульки причинила ся чимало ся дуже розумно »Соколом« зааранжована обставина, що в пятницю попередного тижня відбув ся в »Соколї« виклад проф. д-ра Коцюби про наші гори, в якім то викладї пояснено слухачам всї відомости, які є потрібні до пізнаня ґеоґрафії, ґеольоґії, природи і етноґрафії наших Карпатів.

Прогулька »Сокола« зробила незвичайно миле враженє і признати треба, що совісність і точність працї »Соколів« у всїх проявах єї дїяльности, заслугує на похвалу і поперте зі сторони рускої суспільности, яка справдї чим раз більше починає інтересуватись сокільскими справами. Однак всеж таки не пошкодило би ще видатнїйша поміч не тілько в напрямі моральнім, але і неменше важнім напрямі материяльнім, а то через численне вписуванє ся в члени спомагаючі »Сокола«. *и. б.*

Новинки.

— **Календар**. Ві вторник: руско кат. Мануїла; рим.-кат. Згад. св. Павла. — В середу: руско-кат. Леонтия; рим.-кат. Теобальда.

— **ВІД АДМІНІСТРАЦИЇ. При змінї місяця просимо наших Вп. Передплатників о скоре відновленє передплати, зглядно о вирівнанє залеглостий та о приєднуванє нам нових передплатників.**

— **Руска мова в судах**. В рескриптї Президиї львівского суду апеляцийного з 14. червня 1903 През. 11306/ст. N/2 сказано, що від якогось часу жалують ся сторони, що накази заплати, звернені до них по мисли §§ 106 до 108 інстр. суд. з 5. мая 1897 ч. 112. Віст. зак. державн. виготовляє ся для них в урядовій мові польскій, а не в мові рускій, якою сторони говорять. Покликуючи ся на обовязуючі приписи рескрипту ц. к. мінїстерства судівництва з 9. липня 1860. ч. 10340 і на розпорядженє всїх мінїстерств з 5. червня 1869, ч. 2354, наказує всїм підчиненим орґанам, щоби *для руских сторін видавали в рускій мові накази заплати* (§ 106 і 107 інстр. суд.), ухвали позваляючі екзекуцию (§ 110 інстр. суд.), а заразом всякі инші підчас введеного поступованя екзекуцийного евентуальні повідомленя обовязаної сторони. Бо *суди галицкі мають обовязок, всї письма призначені для сторони, навіть тодї, коли нема поданя, анї устного внесеня, анї протоколярного переслуханя сторони, виготовити в тій краєвій мові, яка є вітцївскою мовою дотичної сторони.*

Для переведеня докладного виконаня повисшого порученя заряджує Президия:

Перший обовязок зверненя уваги на те, в якій мові має бути виготоований наказ заплати а зглядно відтак і позволенє екзекуциї, тяжить *на судиї*, котрий *дає наказ до виданя картки належитости*, бо він стоїть в безпосередній звязи з сторонами і знає, чи сторона має бути до заплати візвана в мові рускій, чи польскій, чи нїмецкій.

В другім рядї має сей обовязок урядник канцелярийний, котрий *виготовляє „картку належитости“*.

Як урядник канцелярийний виставляє сам без наказу судиї »картку належитости«, то він має обовязок розважити, в якій мові має бути наказ заплати виготовлений, і то має на »картцї« зазначити. А як би не знав, то має спитати судию, зглядно начальника суду.

Дальша одвічальність за виготованє наказів заплати в властивій мові *тяжить на тім урядникy, котрий має вплати стягати. Сей урядник* має тодї, як вплата не наступить в означенім часї, зазначити *на внесеню на примусове стягненє належитости в дорозї екзекуцийній*, в якій мові має бути виписана ухвала, дозволяюча екзекуцию. Рескрипт сей кінчить ся словами, що наказує повисші постанови докладно виконати *під особистою одвічальностию дотичних функціонарів* і що припоручає президиям і начальництвам судів ревно старати ся о точне виконанє повисших припоручень. Підписано: Tchorżnicki m. p.

Задачею інтересованих руских сторін є подбати, аби се розпорядженє не остало марною буквою на папері, але щоби єго виконувано в практицї.

— **Новий подвиг станиславівскої консисториї**. Із станиславівскої епархії пишуть нам: В наших руках є найновійший »декрет« станиславівскої консисториї з підписом звісного капонїста о. Фациєвича. В сїм декретї сказано між иншим, що наколи Русин зголосить в старостві перехід на латиньский обряд, то він має уважати ся — а ну вгадайте всї галицкі консисториї? — безвіроісповідним! Так конклюдує о. мітрат Фациєвич і то ще на основі декрету римского »конкордиї«, виданого, як звісно, в користь нашого св. обряда. Сей декрет о. мітрата належить властиво на виставу ементальскої худоби в Надвірній, ми однак нотуємо єго лиш з уваги на зазив Вп. о. совітника Танячкевича, щоби подавати до єго відома всї нарушеня приписів нашого обряда. Вправдї о. Фациєвич в своїм »декретї« не сказав нїчо нового, бо на сїм »канонїчнім« становищи стоїть від давна латиньский клир, загортаючи без женади все, що по зголошеню в старостві стало »безвіроісповідним«. Сензацийним є се »становище« о мітрата лиш тим, що єго проголосив управитель рускої епархії, а тим самим одобрив всї нарушеня декрету »конкордиї« за минувше і будуче. Маєте щастє Вп. о. Прислопский, що Ви не в станиславівскій епархії. За Вашу брошуру в обороні прав руского обряду, Ви були-б давно дістали »строгу нагану«, коли не що гірше. Тямте-ж собі і всї сьвященики рускі станиславівскої епархії: Наколи хто з ваших парохіян зголосить в старостві перехід на лат. обряд, то вам зась від него; після »декрету« о. мітрата Фациєвича, він є »безвіроісповідним«. Єго може собі забрати кождий, хто хоче, лиш руский сьвященик не має до него нїякого права. Ось до чого доводить кацапска глупота та злоба, наколи ходить о »гецу« проти народовцїв!

— **Із Стрия**. В четвер дня 9. липня о год. $3^1/_2$ а зглядно 4. попол. відбудуть ся в сали товариства звичайні загальні збори »Народного Дому« стрийского. Порядок дневний: 1) Звіт дирекциї з дїяльности за 1902. р.; 2) звіт касовий: 3) звіт комісиї контрольної; 4) вибір 6 членів Ради надзираючої на місце уступивших; 6) вибір 3 членів дирекциї і 3 заступників; 6) вибір комісиї контрольної; 7) визначенє висоти дівіденди; 8) внесеня членів. Білянс товариства за 1902. р. можуть члени товариства переглянути в льокали »Каси задаткової«.— *Др. Вол. Антоневич*, предсїдатель. *Вол. Устиянович*, секретар.

Тогож таки дня о 8. год. вечером відбуде ся на дохід »Нар. Дому« аматорске представленє, а іменно відограні будуть »Міщани«, драм. образок Гр. Горкого в 4 дїях. Патріотична цїль, неменше сама штука всесьвітної стійности є порукою, що простора саля »Нар. Дому« виповнить ся по береги нашою суспільностию і з подальших сторін. Білєти по 2 К на крісло можна вже тепер замовляти в »Народній Торговли«.

— **Виїмковий стан в Галичинї**. Тяжкі і незавидні хвилї переживають галицкі Русини. Від часу аґітацийної поїздки Козловского по Східній Галичинї, не відбуло ся ще нїодно народне руске віче на провінциї. Старости так щиро опікують ся Русинами, аби не дай Боже, коли зійдуть ся в більшім гуртї, не рознесли якого голодового тифу, що забороняють з правила кожде віче. Отсе доносять з Жужеля, що просьвітне віче, яке там мало відбути ся, заборонило староство. Така сама заборона стрітила народне віче, заповіджене на нинї в Мостах великих. Чи такий стан буде ще довго тревати?

— **З львівского бруку**. Великий цирк Трузіого, відбуваючий ся вчера і нинї злет польских Соколів і починаючі ся завтра кіньскі перегони причинили ся до оживленя руху на улицях Львова. Трамваї, фякри і всякі вегікули ледви змагають перевозити ту масу вигідних і побренькуючих мошонкою панків, що прибувають до Львова наситити очи і ужити сьвіта, попри тих, що постійно мешкають в сїм містї. Тисячі піхотинцїв, переважно жидів, що вилягли хмарою оглядати польских і ческих Соколів, снували ся в суботу і в недїлю хідниками улиць. Нинї в понедїлок рух не зменшив ся, а до того причиняє ся середно добра погода.

— **Іспит зрілости** в ґімназиї в Стрию здали: Йона Бехер, Мойс. Бенчер, Кар. Бляткевич, Константин Богачевский, Альойз. Бучовский, Стеф. Хшановский, Вол. Дуфек, Л. Етінґер, Г. Герціґ, Омелян Кандяк, Андрій Кухта, Петро Лазурко, Жигм. Матковский (з відзн., Мих. Мосинґевич, Ів. Мусикевич, Ів. Найгоф (з відзн.), Стан. Остапович, Люда. Савицкий, Іван Ситникевич, Володимир Шимин, Стефан Шматера, Чеслав Шпотович (з відзн.), Іван Тишбур, Богдан Вахнянин, Руд. Вайґель і Мойс. Лявтербах (екст.). Один ученик одержав поправку.

— **Жиди у нового намісника**. В пятницю явила ся у намісника ґр. Андрія Потоцкого депутация львівского кагалу і устами свого презеса д-ра Бика заявила новому намісникови свої желаня. Між иншими комплїментами висказав речник депутациї льояльність жидів зглядом нового намісника, просив єго о опіку над жидівскими інтересами і закінчив зворотом, що намісник може вважати жидів »своїми найвдячнїйшими і найгорячійшими сторонниками«. У відповідь намісник заявив між иншим, що значінє жидів признає не лише з огляду на їх число, але й тому, що они є важним чинником торговельним в суспільности. »Знаючи край — говорив намісник — мушу признати, що пос. др. Бик зовсїм без пересади начеркнув економічний стан широких мас жидівства, головно в малих місточках. Положенє справдї по части розпучливе, а коли попавший в розпуку може часто хватати ся незаконних способів, а навіть допустити ся проступку, тому публичний інтерес наказує заняти ся сумним станом економічним і єго причинами. — Сейчас коли я обняв свій уряд, вичитав я чито в польских чи в руских часописях, неначе би в краю готовили ся протижидівскі розрухи і тому я зажадав звітів. Могу отже вас впевнити, що в тих чутках нема слова правди та що в кождім случаю, єсли би вибухнули розрухи, здавлю їх з всею силою і всякими способами«.

Вісти з Буковини. *Народне віче* в Чернівцях відбуде ся ві вторник дня 7. липня о 11. год. перед полуднем в салї стрілецкого товариства. На дневнім порядку нарад є: жаданя буковиньских Русинів від краєвого сойму, зміна виборчої ординациї, знесенє двірских обшарів, рогачок, придбанє для хлїборобів дешевшого кредиту, церковні справи, права рускої мови в урядах і судах, як поправити ґрунтові книги на користь народу, значінє ухвал державної ради і сойму для бук. Русинів. За комітет вічевий підписані посли: Н. Василько, Тодор Левицкий, Єр. Пігуляк і др. Смаль-Стоцкий.

Товариство українських студентів »Січ« в Чернівцях устроює в касиновий салї в Кіцмани ві вторник дня 14. липня вечерницї з танцями, яких дохід призначений на запомоговий фонд »Січи«. Запрошеня вже розсилають ся.

— **Памятник Гуса в Празї**. Дня 4, 5 і 6. липня відбуде ся в Празї торжество закладин угольного каміня під памятник Івана Гуса. В проґраму торжества входять театральні вистави,

---

сто має страту в вдоволюваню своїх змислових потягів, а серед певних обставин навіть страту в висшім щастю житєвім. І якби уживанє любовного упоєня було цїлим змістом житя полового, то »вільна любов« заслугувала-б мабуть на висшість від »примусового подружа«. Але подруже мало і застерігало собі з давен давна инше значінє як се, щоби бути лише правно признаною формою вдоволюваня полових потреб. Подруже не є інституциєю для розкоші одиниць, лише для удержаня народу, суспільности. Спільність житєва подругів є услівєм родинного житя, а родина є формою, в котрій нарід удержує ся яко історична істота; в нїй відбуває ся, як се висше показано, продовжуванє не лиш орґанїчного, але й цїлого духово-історичного житя. Се очивидне, що свобідні любовні зносини не можуть єї під тим зглядом заступити; до зродженя поколїня вони-б ще вистарчили, але до вихованя нїяк нї; виховувати може лиш родина яко житєва спільність подругів і дїтий.

Вправдї вказують на суспільність, котра й так через публичні школи переняла на себе велику часть вихованя; кажуть, що в будуччинї вона перейме на себе й ту часть, котра доси ще лишила ся при родинї; а тодї родина буде непотрібна. Та на мою гадку, треба-б хиба бути слїпим, щоб не видїти того, що суспільні інституциї можуть бути в правилї лиш доповненєм вихованя родинного. Природної і інстиктової підстави відносин між дїтьми а родичами не можуть в жаден спосіб заступити суспільні інституциї і зобовязаня. Хиба сли коли природний розрід людий буде заступлений штучним, тодї може також буде можна і родинне вихованє заступити штучним механїзмом.

(Дальше буде).

відчити, походи, промови і звиджуванє Праги прибувшими гістьми. Головне торжевтво закладин угольного каміня припадає на день 5. липня. По походї улицями від ул. Сокільскої здержуть ся всї учасники на Старомійскій площи, де стане памятник. По відсьпіваню „Хоралу“ Правса, промовить пос. др. Ґреґр, почім відсьпіває Союз сьпівацких товариств »Хорал ческого народа«. Вкінци будуть промовляти виднїйші гостї. Вечером в »Народнім Дівадлї« представленє „Ян Жіжка“, історична драма Ал. Іраска.

— **Заяви до загального податку заробкового** на період розкладовий 1904/1905 належить вносити в днях від 10. липня до 10. серпня с. р.

До оплати заг. податку заробкового і до подаваня згаданих заяв обовязані всї, котрі виконують якесь підприємство або якесь занятє на зиск обчисленє. О розпочатю кождого нового підприємства або занятя належить донести компетентній власти податковій перед або найпізнїйше в дню розпочатя, або подати в тім самім речинци приписану заяву до загального податку заробкового, котра заступить в сїм разї донесенє. Коли би податник в приписанім речинци не подав заяви чито щодо підприємств вже істнуючих чи ново повстаючих, тодї може комісия податку заробкового а зглядно власть податкова першої інстанциї вимірити податок заробковий з уряду або також приневолити податника карами порядковими до відданя заяви. Що-до похатних і вандрівних промислів, о котрих бесїда в §§. 78 і 82 закона подавати треба заяви приналежній власти податковій перед дорученєм виданого властию політичною призволу на виконуванє дотичного промислу. Заяви має ся складати згідно з правдою після своєї найлїпшої відомости і совісти, а подавати їх можна або письменно на приписаних до того друках або устно до протоколу у компетентних властий податкових. На случай внесеня письменної заяви обовязані суть податники виповнити як найточнїйше всї рубрики дотичного формуляря, з огляду на власний інтерес податників.

Друків на заяви удїляти будуть власти сторонам інтересованим на жаданє безплатно з осібними відбитками пояснень о виладженю заяви; до тих пояснень належить ся точно приноровити. До відбираня заяв покликані є в містах Львові і Кракові ц. к. Адміністрациї податків, а в инших місцевостях ц. к. староства. Сї власти можуть однакож делеґувати до відбираня заяв уряди податкові істнуючі в їх окрузї. Податники, котрі хотять подати заяви устно, мають в власнім інтересї, щоби уникнути пізнїйшої глоти і страти часу, зробити се як найскорше. Щоб тим зарівно для сторін, як і для самих властий неприємним евентуальностям запобічи, уповажнено власти податкові, єслиб того заходила потреба, визначити податникам відповідні речинцї до устного складаня заяв. Еслиб отже такі зарядженя видано, — зволять інтересовані сторони в своїм власнім інтересї тих заряджень як найточнїйше придержувати ся.

— **Дрібні вісти.** Студент фільософії Луцик який застрілив ся онодї в Кракові, називає ся на імя Леонтий, а не Йоантий. — Служба електричного трамваю у Львові заповіла страйк, єсли не поліпшать єї биту. — Ректором львівскої політехніки вибрано на 1903/4 рік професора математики д-ра Станислава Кемпиньского. — В Угорниках коло Товмача убив грім господаря Михайла Леськова.

— **Померла** в Рускім Банилові на Буковинї Зеновія Кукелка, жена научителя Володислава Кукелки з Гаврилівців в 29. родї житя.

— **Переписка Адміністрациї.** *Вп. А. Розд. в Кор* З присланих 10 К почислено 1·70 К за 1902. р. — *Впр. о. Р. Л. в Зал. н.* Заплачено до 11/3 с. р.

РОДИМЦІ! Приготовляйте дїти до вступних іспитів до шкіл середних!

Телеґрами.

Новий Йорк, 29. червня. Росийске правительство вислало правительству Спол. Держав письмо, в якім заявляє єму свій жаль, що президент Рузвельт приняв петицию жидів в справі різнї в Кишеневі, яку през. Рузвельт має переслати росийскому міністрови Лямбсдорфови. — N. York Times доносить, що Росия має відкликати свого амбасадора ґр. Касінього з Вешинґтона.

Загреб, 29. червня. В Кумівцях коло Людбреґа прийшло вчера до кровавої бійки межи селянами а жандармами, в якій згинуло 4 селян, а 3 є тяжко ранених.

Царгород, 29. червня. Порта донесла послам австро-угорскому і росийскому, що в послїднім місяци ватаги революціонїстів вирізали в кількох місцевостях населенє, а при тім уживали динамітних бомб.

Париж, 29. червня. Аґенция Гаваса доносить з Джібуті, що Мулаг побив Анґлїйців в краю Сомалїв. В борбі згинуло 39 офіцирів а 2.000 анґлїйских вояків попало в полон.

МИЛА ПАМЯТКА.

Хто був на вічу дня 16. н. ст. с. м. в Камінцї струм., нехай купить собі на памятку того сьвята гарну фотоґрафію того віча.

Цїна фотоґрафії на великому картонї виносить тільки 1 корону вже з пересилкою.

Замовляти можна у А. Веретельника в Камінцї стр., п. в місци. (8—10)

Найновійший твір

Л. Лопатиньского

„ПАРАЦЯ“

комедия в 3 актах зі сьпівами

(з побуту лїтників)

відзначує ся невичерпаним йовіяльним гумором і жвавим диялоґом. Ся комедия збогачує знатно ґалєрию типів у наших народних штуках так з кругів селян, як і міщухів. Сьмішність ситуаций і характерів розміщена рівномірно між мужиків і панів, і тому ся комедия надає ся надзвичайно до вистав по читальнях, бо селянин не буде тут бачив себе як звичайно в комедиї упослїдженим недотепою, але противно має нагоду посьміяти ся трохи і з містових лїтників. Попри те все сей твір носить на собі знамя етичної і патріотичної сьвідомости.

Цїна 2 кор.

Набути можна у накладчика **С. Ґорука** у Львові, пл. Домбровского ч. 1, і в книгарнях.

Товариство взаїмних обезпечень

ЛЬВІВ РИНОК Ч. 10.

„ДНЇСТЕР“

ДІМ „ПРОСЬВІТИ“

одиноке руске товариство асекурацийне, засноване в 1892. р.

обезпечає будинки, движимости, збіже і пашу против шкід огневих, побирає умірковану оплату премій, а чистий зиск т. є надвишку з оплат розділяє межи членів яко звороти; в послїдних трех лїтах виносив зворот 8%.

ДНЇСТЕР ДНІСТРА — **виплачує шкоди** дуже скоро а оцїнку шкід переводить разом з делеґатом і місцевими членами. За 10 лїт виплатив 6.064 відшкодовань в сумі 3,187.258 К.

ДНІСТРА — полїси приймають при позичках Банк краєвий і каси ощадности.

ДНЇСТЕР — посередничить при обезпеченях на житє в краківскім Товаристві, відступає часть провізиї з таких обезпечень на **рускі** добродїйні цїли; длятого на житє треба обезпечати ся тілько через »Днїстер«.

ДНІСТРА — **фонди** виносять з кінцем 1902. р. 838.364 К і всї уміщені в цїнних паперах пупілярних.

ДНЇСТЕР — **удїляє аґенциї селянам** особливо там, де єще не роблять дотеперішні аґенти.

ДНІСТРА — аґенти заробили вже 432 тисячів корон провізиї.

Розклад поїздів зелїзничих обовязуючий від І-го мая 1903.

(Приїзд і відїзд поданий після часу середно-европейского).

Поїзд посп.	Поїзд особ.	до Львова (приходить о годинї)
	6·10	з Кракова, Берлина, Варшави, Відня
	6·20	з Чернівців (Галацу), Чорткова, Делятина
	6·50	з Брухович, щод. від 15. мая до 13. вер. вк.
	7·35	з Самбора (по отвореню зел. Львів-Самбір)
	7·40	з Янова
	7·35	з Підволочиск, Бродів на дв. Підзамче
	7·55	„ „ на дв. головний
	7·45	з Лавочного (Пешту), Калуша, Хирова
8·10		з Станиславова (від 1. мая до 30 вер. вкл.)
	8·15	з Сокаля, Рави рускої
1.30	8·55	з Кракова, Відня, Праги, Берлина
	10·25	з Ряшова, Любачева
	11·15	з Станиславова (Керемезе, Потутор)
	1·10	з Лавочного, Калуша, Хирова, Борислава
	1·25	з Янова
2·15		з Підволочиск, Копичинців на дв. Підз.
2·30		„ „ на дв. голов.
	3·14	з Брухович (15. мая до 13. вер. в нед. і сьв.
	4·35	з Стрия, Самбора, Сколього (1/5 – 30/9)
	5·06	з Підволочиск (Київа), Бродів на дв. Підз.
	5·30	„ „ „ на дв. голов.
1·40	5·40	з Чернівців, Іцкан
	5·50	з Кракова, Відня, Праги, Берлина
	5·55	з Белзця, Сокаля, Любачева
Ніч		
	8·04	з Брухович (17. мая до 15. вер. в нед. і сьв.)
	8·25	з Брухович (15. мая до 15. вер. в нед. і сьв.)
	9·12	з Брухович (від 1. мая до 13. вер. в нед. і сьв.)
12·20	9·20	з Чернівців, Букарешту
	9·25	з Янова (від 1. мая до 30. вер. в нед. і сьв.)
8·40		
2·31	9·50	з Кракова, Відня, Берлина) Ясла, Риманова
	10·00	з Самбора, Сянока (по отвор. шляху Львів-Самбір)
	10·07	з Янова (від 1. мая до 15. вер. в нед. і сьв.)
	10·02	з Підволочиск (Київа) Бродів на дв. Підз.
	10·20	„ „ „ на дв. голов.
	10·40	з Лавочного (Пешту), Хирова, Калуша
	3·09	з Тернополя, Грималова на дв. Підзамче
	3·30	„ на дворець головний

Поїзд посп.	Поїзд особ.	зі Львова (відходить о годинї)
	6·22	до Сучави, Жидачева, Керемезе, Потутор
1·50	6·30	до Підволочиск (Київа) Бродів дв. головний
2·04	6·43	„ „ „ дв. Підзамче
	6·45	до Лавочного (Пешту) Борислава, Дрогобича
8·25		
2·50	8·35	до Кракова (Відня, Праги), Берлина
	9·05	до Лавочного, Хирова, Калуша
	9·15	до Янова
	9·25	до Самбора, Хирова (по отвор. шляху)
	9·40	до Белзця, Сокаля, Любачова
2·40	10·35	до Чернівців, Потутор, Делятина
	10·57	до Тернополя, Потутор, дв. Підз.
	10·40	„ „ дв. гол.
	1·14	до Янова від 17. мая до 13. вер в нед і сьв.
	1·55	до Пустомит 1. черв. до 13. вер. в нед. і сьв.
	2·10	до Брухович від 17 мая до 13. вересня в неділї і сьвята
	3·05	до Стрия. Сколього від 1. мая до 30. вер.
	3·15	до Янова щоденно від 1. мая до 30. вер.
	3·25	до Ряшева, Любачева
	3·30	до Брухович щод. від 1. мая до 15. вер.
	3·40	до Самбора, Хирова (по отвор. шляху)
Ніч		
	6·05	до Станиславова, Жидачева
12·45	6·15	до Кракова (Відня, Берлина, Варшави)
	6·30	до Янова від 17. мая до 13. вер. буден. дни а від 1/5 до 16/5 і від 16/9 до 30/4 1904. щоденно
	6·40	до Лавочного (Пешту), Калуша, Хирова
	7·10	до Сокаля і Рави рускої
	7·20	до Перемишля від 1. мая до 31. жовтня
	8·14	до Брухович (17. мая до 13. вер. в нед. і сьв.)
	9·00	до Підволочиск, Бродів гол. дворець
	9·20	„ „ дв. Підзамче
	9·55	до Янова від 17. мая до 13. вер. в нед. і сьв.
2·51	10·42	до Іцкан, Чорткова
	10·55	до Кракова, Відня, Варшави, Праги
	11.00	до Підволочиск, Бродів дв. головний
	11·24	„ „ дв. Підзамче
	4·10	до Кракова, Відня, Праги, Самбора
	5·50	до Брухович від 17. мая до 13. вер. щод.

ЗАМІТКА: Пора нічна числить ся від 6. години вечером до 5. години 59 мінут рано.

Час середно европейский ріжнить ся від часу львівского о 36 мінут. а іменно 12 год. часу середно-европейского = 12, год. 36 мін. часу львівского. — Бюро інформацийне ц. к. зелїзниць державних (ул. Красїцких ч. 5.) удїляє пояснень в справах зелїзничих, продає білети всякого рода і розклади їзди.

Видає і відповідає за редакцию **Лев Лопатиньский**.

З друкарнї В. А. Шийковского.